

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členiek senátu JUDr. Evy Hudobovej a Mgr. Lubomíry Kúdelovej v právnej veci žalobcu **J., D., Í.**, zastúpeného advokátom JUDr. I.M., L., X., proti žalovanému **Fond národného majetku Slovenskej republiky**, Drieňová 27, 821 01 Bratislava, IČO: 17 333 768, zastúpeného advokátom JUDr. Š.D., Advokátka kancelária D., M., B., **o zaplatenie 3 294,06 Eur (99 237,- Sk) istiny**, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cb 89/03-298 zo dňa 28. augusta 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cb 89/03-298 zo dňa 28. augusta 2008 v napadnutej časti **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný **j e p o v i n n ý** nahradiť trovy odvolacieho konania na účet právneho zástupcu žalobcu vo výške 196 Eur.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 98 575,- Sk a 30 776,- Sk na náhradu trov konania. V časti o zaplatenie 662,- Sk konanie zastavil. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že predmet sporu predstavuje súčet úrokov z omeškania s plnením peňažných dlhov, ktoré mal žalovaný voči

osobám oprávneným na vyplatenie menovitých hodnôt a výnosov dlhopisov, ktoré boli emitované FNM SR podľa § 24 ods. 4 zákona č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, v znení neskorších predpisov. Vlastníci dlhopisov žalovaného v počte 66 ks (v odôvodnení vymenovaní) zmluvami o postúpení pohľadávok v zmysle § 524 až § 530 Občianskeho zákonníka postúpili žalobcovi svoje pohľadávky voči žalovanému v celkovej výške 99 237,- Sk. Tieto pozostávajú z úrokov z omeškania, vzniknutých na základe omeškania žalovaného s plnením peňažného dlhu voči bývalým majiteľom dlhopisov žalovaného. Je nesporné, že hodnota dlhopisov, vrátane jeho výnosu po odpočítaní príslušných poplatkov, bola menovaným osobám vyplatená. Žalovaný svoj zákonný záväzok vyplatiť menovité hodnoty a výnosy dotknutým osobám, ktoré svoje pohľadávky previedli na žalobcu, splnil v priebehu roku 2001. Z dokazovania súdu vyplýva, že oprávnení neposkytli dostatočnú súčinnosť žalovanému k tomu, aby mohol previesť úhradu im prináležiaceho nároku, t. j. vyplatenie dlhopisu. Žalovaný mal však relatívne dostatočnú lehotu na to, aby sa „technicky“ pripravil na plnenie povinností, ktoré mu vyplývajú z § 24 zákona č. 92/1991 Zb. v znení jeho zmien a doplnkov. Dôkazom toho je zmluva o poskytnutí osobitnej služby pre emitenta cenných papierov, ktorú žalovaný uzatvoril s R., a. s., B. 04. mája 2000. Žalovaný súdu oznámil, že ak súd uzná skutočnosť, že došlo k omeškaniu zo strany žalovaného, v takom prípade nenamieta výšku úrokov ani spôsob ich výpočtu. Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 8/1995 sp. zn. PL.ÚS 13/97 z 19. júna 1998, zverejnený v Zbierke zákonov SR, čiastka 84, pod číslom 221/1998, dlhopis FNM v zmysle § 24 ods. 6 zák. č. 92/1991 Zb. sa stal splatným dňom 31. decembra 2000 a nie v lehote do 21. decembra 2001, ako to tvrdí žalovaný.

Súd prvého stupňa dospel k záveru, že žalovaný svoj záväzok na vyplatenie hodnoty a výnosov dotknutým osobám, bývalým majiteľom dlhopisov nesplnil riadne a včas v zákonnej lehote do 31. decembra 2000. Počnúc dňom 01. januára 2001 sa žalovaný dostal do omeškania v zmysle ustanovenia § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb., pretože pohľadávky veriteľov nadobudli novú kvalitu. Uvedeným dňom splatenie dlhopisu už bolo žalovateľné a to aj s úrokmi z omeškania.

Krajský súd podľa § 95 ods. 1 a 3 O. s. p. konanie v časti o zaplatenie 662,- Sk, zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd uznal nárok žalobcu za oprávnený v sume 98 575,- Sk z titulu úrokov z omeškania za oneskorené vyplatenie dlhopisu a jeho výnosu splatného do 31. 12. 2000.

O náhrade trov konania v časti o zaplatenie 662,- Sk rozhodol s poukazom na ustanovenie § 146 ods. 1, písm. c/ O. s. p. a v časti o zaplatenie 98 575,- Sk s poukazom na § 142 ods. 3 O. s. p. s tým, že žalobca mal vo veci neúspech v pomerne nepatrnej časti, a preto žalobcovi priznal plnú náhradu trov konania.

Proti tomuto rozsudku v časti, v ktorej bol žalovaný zaviazaný na peňažné plnenie podal žalovaný odvolanie. Namietal, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti vychádza z nesprávneho právneho posúdení veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ O. s. p.) Uviedol, že v odôvodnení rozhodnutia použitie nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 8/1995 sp. zn. PL. ÚS. 13/97 z 19. júna 1998, nie je na mieste, lebo v uvedenom konaní sa ústavný súd nezaoberal otázkou splácania dlhopisov fondu a k problematike času stanoveného na splatenie dlhopisov fondu sa nevyjadril. Ďalej namietal, že v rozhodnutí nebola zohľadnená námietka neposkytnutia nevyhnutnej súčinnosti veriteľmi na splnenie záväzku so splatením dlhopisov fondu. Osoby oprávnené na splatenie dlhopisov fondu ako veritelia sa dňa 31. decembra 2000, nedostavili do sídla žalovaného ako dlžníka s poukazom na ustanovenie § 567 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ani neposkytli údaje umožňujúce doručenie plnenia a neposkytli tak žalovanému súčinnosť potrebnú na splatenie dlhopisov fondu v zákonomom mieste plnenia. Žalovaný vzhľadom na skutočnosť, že veľký počet veriteľov oprávnených na splatenie dlhopisov fondu mal bydlisko vzdialené od sídla žalovaného, splácal predmetné dlhopisy z hľadiska miesta plnenia nad rámec svojich zákonných povinností tak, že prostredníctvom spoločnosti R., a. s. a ďalej pobočiek S., a. s. zisťoval aktuálne údaje o veriteľoch a plnenia veriteľom doručoval. Žalovaný sa preto nemohol 01. 01. 2001 dostať do omeškania so splatením dlhopisov fondu. Dotknutí veritelia nemohli mať nárok na úroky z omeškania voči žalovanému a nemohli tieto nároky ani postúpiť na žalobcu, ktorý ich uplatnil v predmetom prvostupňovom konaní. Dotknutým veriteľom neodňal právo domáhať sa splatenia dlhopisov v sídle žalovaného ako v zákonomom mieste plnenia už 31. decembra 2000. Žiaden z veriteľov, ktorí mali na žalobcu postúpiť nároky uplatnené v konaní neuplatnili právo na splatenie dlhopisov fondu pred 01. januárom 2001, alebo neskôr, bez námietok akceptovali doručovanie príslušných výplat dlhopisov fondu prostredníctvom spoločnosti R., a. s. a pobočiek S., a. s. Za uvedeného stavu pokladal

žalovaný uplatňovanie nárokov na úroky z omeškania za výkon práva v rozpore s dobrými mravmi.

Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdiť. Poukázal na to, že v konaní pred prvostupňovým súdom bolo výpoveďami oboch účastníkov konania a predloženými dokumentmi, preukázané, že všetci účastníci zmluvy o postúpení pohľadávky – úrokov z omeškania – na strane postupcu, boli ku dňu splatnosti dlhopisu FNM SR, t. j. k 31. 12. 2000, veriteľmi FNM SR, teda vlastníkmi dlhopisu, s právom uzavrieť zmluvu o postúpení pohľadávky. Žalovaný prostredníctvom právneho zástupcu oznámil prvostupňovému súdu, že ak súd uzná skutočnosť, že došlo k omeškaniu zo strany žalovaného, nenamieta výšku uplatnenej sumy, teda výšku jednotlivých úrokov z omeškania, ani spôsob ich výpočtu. Žalovaný ešte pred splatnosťou dlhopisov, t. j. pred 31. 12. 2000 zverejnil spôsob, akým budú dlhopisy FNM SR vyplácané, konkrétne prostredníctvom R., a. s., pričom na základe výzvy budú výplacným miestom pobočky S., a. s. Žalovaný nemal nikdy v úmysle, a ani nebol vôbec pripravený na vyplácanie dlhopisov v hotovosti vo svojom sídle k 31. 12. 2000, keďže ako vyplýva z listu FNM SR zo dňa 23. 07. 2008, FNM disponoval k 31. 12. 2000 s hotovosťou 5 168,- Sk, pričom na účtoch v bankách mal k dispozícii cca. 2,3 miliardy Sk, čo bolo približne 10% z celkovej nominálnej hodnoty všetkých splatných dlhopisov, vrátane ich garantovaného výnosu. Má za to, že námietka žalovaného o prípadnej potrebe súčinnosti veriteľov k plneniu záväzkov žalovaného, bola posúdená zo strany prvostupňového súdu veľmi správne. V rozpore s dobrými mravmi je práve konanie žalovaného, ktorý na jednej strane verejne, z pozície „štátnej moci“ prezentuje, ako, kde a kedy si splní, resp. je ochotný a schopný si splniť svoje záväzky voči veriteľom – občanom Slovenskej republiky – a na strane druhej mu takáto verejná prezentácia a prísľub nie je prekážkou k tomu, aby veriteľov účelovo označil za vinníkov svojho omeškania, resp. za osoby, ktoré sú v omeškaní vo vzťahu k nemu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) prejednal odvolanie žalovaného v súlade s § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O. s. p. v znení platnom od 15. októbra 2008 bez nariadenia pojednávania, pretože neboli splnené predpoklady vo veci pojednávať podľa § 214 ods. 1 O. s. p. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že predmetom odvolacieho konania je posúdenie, či žalovaný sa dostal do omeškania s vyplatením menovitej hodnoty a výnosu dlhopisov FNM voči svojim veriteľom, vlastníkom dlhopisov.

Medzi účastníkmi konania nie je sporné, že žalovaný zaplatil oprávneným osobám dlhopis, vrátane ich výnosov do 31. decembra 2001. Sporným zostala skutočnosť, či žalovaný ich mal splatiť do 31. decembra 2000, ako tvrdí žalobca, alebo do 31. decembra 2001, ako tvrdí žalovaný. Obaja poukázali na splatnosť dlhopisu stanovenú zákonom č. 92/1991 Zb. o podmienkach prevodu majetku štátu na iné osoby, v znení neskorších predpisov.

Podľa § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. splatnosť menovitej hodnoty dlhopisov fondu a ich výnosov je 31. decembra 2000.

Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. ÚS 235/08-21 (KP 8/09-5) zo 17. decembra 2008 vyslovil svoje stanovisko k predmetnej veci. Stotožnil sa s názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v rozsudku sp. zn. 1 Obdo V 103/2005, podľa ktorého: «Dovolací súd dospel k záveru, že základnú otázku splatnosti dlhopisov s dôsledkom aj vzniku povinnosti týmto dňom dlhopisy vyplatiť, rieši citované ustanovenie § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. v jeho platnom znení. Ak otázka splatnosti (zročnosti) s týmto obvyklým legislatívnym obsahom, ako to v dovolaní správne naznačuje a prezentuje žalobca, je vyriešená v tomto ustanovení, potom je logické, že zákon túto otázku nemôže riešiť, a ani nerieši iným spôsobom v ďalšom ustanovení, a to v § 24 ods. 11 cit. zákona. Teda, ak je v tomto ustanovení (§ 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb., pozn.) uvedené, že dlhopis je splatný 31. decembra 2000, potom skutočne zákonodarca takto určil deň, ku ktorému musia byť dlhopisy aj vyplatené, čo potvrdzuje aj znenie § 24 ods. 10 cit. zákona, podľa ktorého žalovaný mohol dlhopisy splatiť aj pred uvedenou dobou splatnosti, t. j. pred 31. decembrom 2000. Teda, ak k tomuto dňu bolo zákonom ustanovené, že dlhopisy sú splatné, potom nemohli byť zároveň aj nesplatné. V tomto zmysle pojem „splatnosť“, je vykladaný už dlhodobo, ide o pojem ustálený a teóriou a aj praxou takto chápaný.»

Ústavný súd v uvedenom náleze napokon zhrnul a vyslovil záver, že podľa § 24 ods. 6 zákona č. 92/1991 Zb. dlhopis fondu bol splatný 31. decembra 2000. Preto, ak fond splatil menovitú hodnotu a výnosy dlhopisov až po uplynutí tejto lehoty, počnúc 01. januárom 2001 sa dostal do omeškania s plnením peňažného dlhu a veriteľom vzniklo

právo na úrok z omeškania. Uložením povinnosti fondu splatiť dlhopis najneskôr do konca roku 2001 (§ 24 ods. 11 cit. zákona) zákonodarca iba vymedzil dobu trvania tejto formy privatizácie.

Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že dlhopis fondu ako záväzok žalovaného je splatný resp. zročný 31. decembra 2000. Žalovanému ako dlžníkovi vznikla povinnosť 31. decembra 2000 splatiť svoj peňažný záväzok voči veriteľovi. Majiteľovi dlhopisu vzniklo právo požadovať plnenie záväzku. V prípade porušenia tejto povinnosti dlžníkom, vznikne potom veriteľovi právo na majetkové sankcie (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Žalovaný nespochybnil v prejednávanej veci uplatnenú výšku ani spôsob výpočtu úroku z omeškania.

Žalovaný ďalej namietal, že nebol v omeškaní s plnením peňažného dlhu z dôvodu na strane veriteľov, ktorí mu neposkytli potrebnú súčinnosť, aby svoj záväzok mohol splniť včas.

Podľa vety prvej § 520 Občianskeho zákonníka k omeškaniu dlžníka nedôjde, ak veriteľ včas a riadne ponúknuté plnenie od neho neprijme, alebo mu neposkytne súčinnosť potrebnú na splnenie dlhu.

V uvedenom ustanovení sú upravené prípady, kedy nedochádza k omeškaniu dlžníka. Veriteľovi potom nevzniká právo požadovať od dlžníka úroky, prípadne poplatok z omeškania. K tomu, aby nedošlo k omeškaniu dlžníka, plnenie musí byť ponúknuté riadne a včas, t. j. ak bola urobená v čase splatnosti prípadne aj skôr, ak je dlžník oprávnený plniť aj predčasne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe vyššie uvedeného sa stotožnil aj s názorom súdu prvého stupňa, že žalovaný na preukázanie svojho tvrdenia, že veritelia neposkytli mu potrebnú súčinnosť nepredložil súdu žiadne relevantné dôkazy. Nepreukázal, že v dobe splatnosti svojho záväzku bol pripravený plniť t. j. že mal dostatok peňažných prostriedkov, aby svoj záväzok k 31. decembru 2000, splnil. Tiež nepreukázal, že každému z veriteľov, ktorí postúpili svoje práva z dlhopisu žalobcovi, peňažné plnenie riadne a včas

ponúkol. Preto ani odvolací súd na uvedenú námietku žalovaného v zmysle § 520 Občianskeho zákonníka nemohol prihliadnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe vyššie uvedeného rozsudok krajského súdu v napadnutej časti podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. Žalobca bol v odvolacom konaní úspešný, má preto právo na náhradu trov odvolacieho konania podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z. v sume 196 Eur. Podľa obsahu spisu žalobcovi vznikli trovy v odvolacom konaní za vyjadrenie k odvolaniu jeho právnym zástupcom a účasť na vyhlásení rozsudku dňa 24. 08. 2004.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 24. augusta 2009

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Zuzana Štofániková